

Stanisław Celestyn Napiórkowski

"Königin, ohne Tod in den Himmel aufgenommen. Das Siegel der göttlichen Offenbarung. Mit einem Geleitwort von Bischof Dr. Rudolf Graber", Manfred Forderer, Stein am Rhein 1988 : [recenzja]

Collectanea Theologica 60/4, 174-175

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

mimo tego, że przez Jezusa Chrystusa partycypuje w rozpoczętym eschatonie, to jednak jeszcze się on nie wypełnił.

9. Możliwości zastosowania i znaczenie czasownika i rzeczownika u Pawła nie zostały jeszcze ostatecznie ustalone; obydwa terminy mogą jeszcze ulegać rozwojowi.

10. Obraz gminy jako budowy (procesu) oddaje tylko niektóre rysy Pawłowego rozumienia gminy i musi być uzupełniony przez inne obrazy i terminy. W bezpośrednim kontekście terminologii budowlanej znajdują się u Pawła tylko obrazy siania i Bożej budowli (1 Kor 3), które jednak nie są ze sobą powiązane i nie można tych obrazów powiązać.

11. Późniejszego, do dziś odczuwalnego rozwoju znaczenia (używanie w sensie indywidualno-biernym) nie da się usprawiedliwić na podstawie używania tego terminu przez Pawła i jest ono nieuzasadnionym, dalszym rozwojem rysów występujących u Pawła w liczbie pojedynczej.

ks. Roman Bartnicki, Warszawa

Manfred FORDERER, *Königin, ohne Tod in den Himmel aufgenommen. Das Siegel der göttlichen Offenbarung. Mit einem Geleitwort von Bischof Dr. Rudolf Graber*, Christiana Verlag, Stein am Rhein 1988, s. 325.

Autor nie jest teologiem. Sam określił siebie jako *freier Schriftsteller*. W 1983 roku opublikował w „Frankfurter Allgemeinen” oraz w „Offertenzeitung für die katholische Geistlichkeit” tekst *Litanii do Najświętszej Maryi Panny*, w którym zamieścił słowa: „Królowo bez śmierci wzięta do nieba” (*Königin, ohne Tod in den Himmel aufgenommen*), co wywołało reakcję czytelników. Odpowiedzi Forderera na listy, które otrzymał w tej sprawie, stanowią zasadniczą treść książki. Autor umieścił w niej zbiór modlitw, szkic o tym, że Maryja nie umarła, szkic o apokryficznym opisie *Transitus Mariae* oraz zaskakujący załącznik *Donneckers Ariadne und Maria*, w którym nawet w malarstwie o motywie pogańskim poszukuje argumentu za swoją tezę o tym, że Maryja nie umarła. Biskup dr Rudolf Graber napisał w przedmowie: „Autor zdecydowanie utrzymuje, że Maryja nie umarła, i przytacza mnóstwo «dowodów» zawsze w zdecydowanej, choć nigdy w natrętnej formie. Wciąż wskazuje na brak ostatecznej decyzji Kościoła, jednak liczba racji za uniknięciem śmierci przez Maryję przytacza” (s. 13).

Przed II Soborem Watykańskim największy obok ojca Gabriela Roschini'ego maksymalista w mariologii, ojciec Carlo Balić, gromadził ze swoimi uczniami argumenty za śmiercią Matki Pana (por. Bartholomaeus Beverini OMD, *De corporali morte Deiparae*, wyd. P. C. Balić OFM, Romae 1950), chociaż nie ukrywał świadectw przeciwnych (por. Anonymus, *Tractatus de immortalitate B. V. Mariae*, wyd. P. C. Balić OFM, Romae 1948). Uważał, że tradycja wyraźnie przemawia za śmiercią Maryi. Taką też tezę zamieścił Balić nawet w mariologicznym schemacie przygotowanym na sobór. Obecnie inny „maksymalista” broni żarliwie — z troski o większą chwałę Matki Bożej — tezę wprost przeciwną. Czyny to w przekonaniu, że również Chrystus ma w tym więcej chwały: „Wydaje mi się, że podstawą takiej tezy, bardziej niż wszelkie dowody, jest maksymalna stosowność: bezśmiertelne spełnienie Maryi, czyli totalne zwycięstwo Chrystusa. W tym, w niepokalanym poczęciu oraz w wolnym od śmierci finale Maryi, odniósł On zwycięstwo nad wszystkimi zdobyczami zwycięstwa szatana odniesionego w upadku Adama. Prawda ta przyczyniła się do większej czci nie tylko Maryi, ale także Boga i Chrystusa. Pokazuje ona, że cześć Maryi jest identyczna z czcią Chrystusa, albo raczej, że większa część Maryi służy tylko jeszcze większej czci Chrystusa. I tak sprawdza się stara zasada: o Maryi nigdy dość!” (s. 78).

Na innym miejscu autor zauważył, iż dzisiaj w naszej wierze „wycofuje-

my się do jakiegoś minimum, w które «musi się» wierzyć». Tymczasem — jego zdaniem — „Kościół potrzebuje ludzi gotowych do «więcej» w wierze” (s. 32).

Analogicznie do ślubu krwi, składanego przez niektórych zwolenników nauki o niepokalanym poczęciu w okresie dojrzewania tej prawdy do dogmatyzacji, Forderer proponuje do podpisania — również własną krwią — tekst ślubowania, że będzie się wierzyć, wyznawać i bronić nauki, iż Maryja nie umarła i że słusznie nazywa się Współodkupicielką (s. 34).

Warto odnotować książkę Forderera jako interesujący przejaw marksymalistycznej mariologii serca w kręgu języka niemieckiego.

Stanisław Celestyn Napiórkowski OFMConv, Lublin

Alfred LÄPPLÉ, *Maria in der Glaubensverkündigung*, EOS Verlag, St. Ottilien 1988, s. 154.

A L ä p p l é'a nie trzeba przedstawiać biblistom i katechetom, dał się bowiem poznać od dawna jako bardzo dobry popularyzator wiedzy biblijnej: *Die Apokalypse nach Johannes. Ein Lebensbuch der Christenheit* (München 1966), *Von der Exegese zur Katechese. Werkbuch zur Bibel*, 3 t. (München 1976), *Lesebuch zum Katholischen Erwachsenen-Katechismus* (Aschaffenburg 1986), *Ketzer und Mystiker. Extremisten des Glaubens. Versuch einer Deutung* (München 1988). Polski czytelnik zna autora z książki *Od Księgi Rodzaju do Ewangelii. Wprowadzenie do lektury Pisma Świętego* (Kraków 1983, Znak), obejmującej przekład trzech tomików wersji oryginalnej: t. I: *Biblosche Urgeschichte* (1967), t. II: *Das Volk Israel* (1970), t. III: *Jesus Christus-Messias und Kyrios* (1969), wszystkie wydane w München, a tłumaczone na kilka języków. Ks. Józef Kudasiewicz we wstępie do polskiej wersji wspomnianej trylogii napisał wiele ciepłych słów o autorze: niezwykła jasność i otwartość na świat współczesny, odwaga i umiarkowanie, mistrzowskie ukazywanie treści tekstów biblijnych z eksponowaniem tematów użytecznych w nauczaniu, szacunek dla zaleceń Nauczycielskiego Urzędu Kościoła, głębia teologiczna połączona z przystępnością, wycucie zapotrzebowania duszpasterzy i wiernych, świetne odczytywanie potrzeb czasu, szacunek dla tradycji oraz współczesności, świadome dążenie do całościowego ujmowania tematu... Taki autor podarował nam ostatnio książeczkę o Maryi w zwiastowaniu wiary, przynależącą — jak przypomniane wyżej pozycje — do gatunku, który można określić nazwą „teologia dla życia”.

W rozdz. I, biblijnym — zestawia świadectwa Starego i Nowego Testamentu oraz — nie lęka się tego — najważniejszych apokryfów. O historii dzieciństwa napisał: „Bez wątplenia jest tam historyczny element, ale historyczność stanowi niejako poboczne do zamierzonego zwiastowania Chrystusa” (s. 42). W biblijnych tekstach o Maryi L ä p p l é wy dobył i podkreślił: ideę obecności Maryi w pełni czasów, dziewicze macierzyństwo w stosunku do Mesjasza, wzrastanie Maryi w wierze i Jej obecność w misterium Kościoła (s. 42—47). W rozdziale II, poświęconym historycznemu rozwojowi maryjnego dogmatu, zestawia najważniejsze wypowiedzi Nauczycielskiego Urzędu Kościoła, ale uzupełnia je uwagami o teologii feministycznej i teologii wyzwolenia w ich związku z mariologią (s. 48—76). W rozdziale III pt. *Maryja w historii pobożności i sztuki* podkreśla ściśły związek określonych form pobożności maryjnej z ich historycznym kontekstem; omówione tu zostały jedynie dwie formy pobożności: poświęcanie się Maryi oraz Legion Maryi; dotknięto zagadnienia sanktuariów maryjnych jako ośrodków ruchu pielgrzymkowego i zaproponowano oryginalną systematyzację typów przedstawień Maryi w sztuce: Maryja z Dzieciątkiem, Maryja — typ Kościoła (=Orantka), obrazy Łukasza (Hodegetria i Eleusa znana pod nazwą Umilenie),